

HİDROKARBON SEKTÖRÜ

*KÜRESEL VE BÖLGESEL ENERJİ
POLİTİKALARI*

KÜRESEL VE BÖLGESEL ENERJİ POLİTİKALARI

1. PETROL PİYASALARI

- PETROL FİYATLARINA NE OLUYOR
- 2015'E İLİŞKİN BEKLENTİLER

2. KÜRESEL HİDROKARBON SEKTÖR GÖRÜNÜMÜ

- PETROL SEKTÖRÜNDE İŞ GELİŞTİRME
- KÜRESEL KEŞİFLER
- KÜRESEL TRENDLER
- REZERV VE ÜRETİM DAĞILIMI
- ANKONVANSİYONEL DOĞAL GAZ
- BİRLEŞME / SATIN ALMALAR

3. BÖLGESEL ENERJİ JEOPOLİTİĞİNDE GELİŞMELER

- DOĞU AKDENİZ GAZ KEŞİFLERİ ve İHRAÇ OPSİYONLARI
- IRAK
- SURİYE
- İRAN
- ŞAH DENİZ, TANAP, TAP
- RUSYA - UKRAYNA KRİZİ

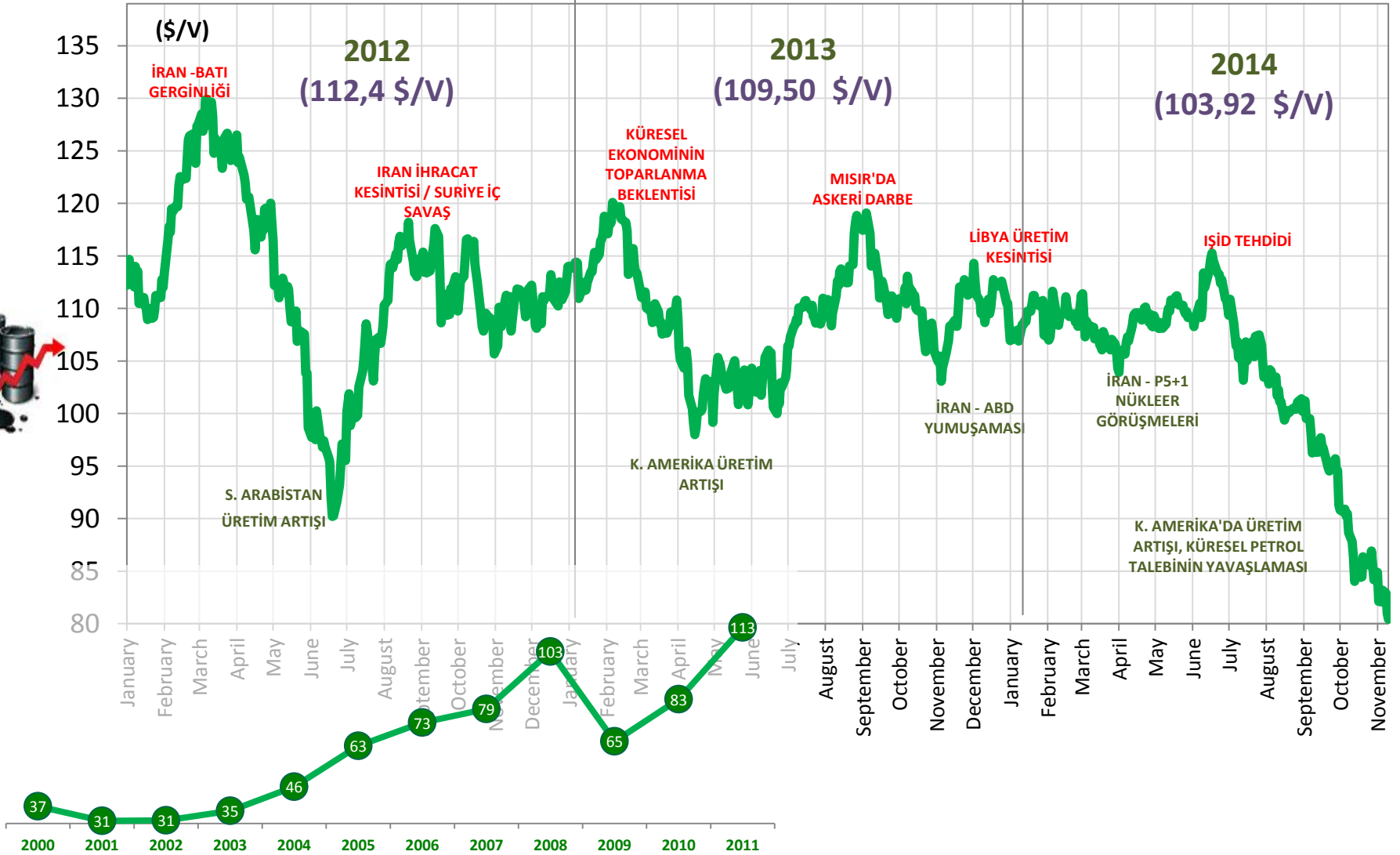
4. TÜRKİYE'NİN ENERJİ GÖRÜNÜMÜ

- ÜLKEMİZİN ENERJİ DENGESİ
- ENERJİ İTHALAT FATURAMIZ

5. TP FAALİYETLERİ

- SON ON YILDA TP
- TP YURTİÇİ FAALİYETLERİ
- TP YURTDIŞI FAALİYETLERİ
- YERLİ İMALAT KULLANIMI
- HEDEFLER

PETROL FİYATLARI (BRENT)

PETROL FİYATLARI NEDEN DÜŞTÜ?

- DOLAR'IN DEĞERİNDE YÜKSELME
- ABD ve KANADA'DA PETROL ÜRETİMİ ARTIŞI
- LİBYA'DA ÜRETİMİN TEKRAR YÜKSELMESİ
- OPEC'in KOTALARI SABİT TUTMASI
  - OPEC'İN ELİ KOLU BAĞLI: FİYATLARI YÜKSEK TUTMAK İÇİN ÜRETİMİ KISARSA, ABD PETROL ÜRETİMİ DAHA DA ARTACAK
- ÇİN'DE YAVAŞLAYAN PETROL İTHALATI
- HİNDİSTAN'IN DÜŞEN RAFİNERİ KAPASİTE KULLANIM ORANI
- ABD'NİN HAFİF PETROL ÜRETİM ARTIŞI NEDENİYLE ANGOLA ve NİJERYA'DAN PETROL İTHALATINI KESMESİ
- ARTAN STRATEJİK PETROL REZERVLERİ
- İRAN-BATI ARASINDAKİ YUMUŞAMANIN PİYASAYI RAHATLATMASI
- JAPONYA'NIN PETROLDEN NÜKLEERE GERİ DÖNMESİ
- AB'NİN KANADA BİTÜMEN'İNE (PETROL KUMU) VİZE VERMESİ

PETROL SEKTÖRÜNDE İŞ GELİŞTİRME

YER ÜSTÜ FAKTÖRLER

İŞ YAPILABİLİRLİK

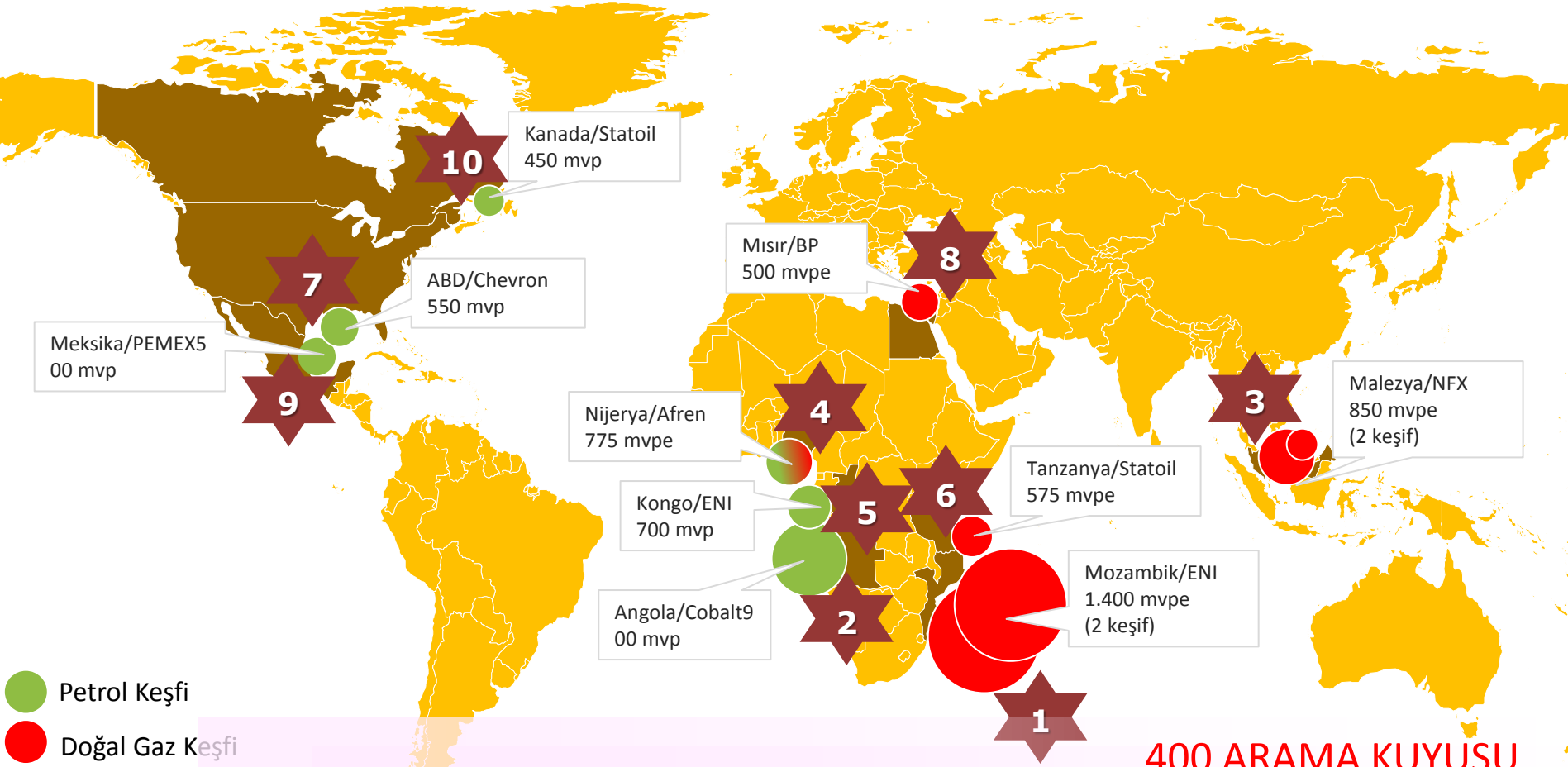
- COĞRAFİ YAKINLIK
- ÜLKE İLİŞKİLERİ
- GÜVENLİK
- POLİTİK RİSK
- TİCARİ RİSK
- SÖZLEŞME TERİMLERİ
- MEVZUAT
- TEKNOLOJİK GELİŞMELER
- PETROL FİYATLARI

YER ALTI FAKTÖRLER

SEKTÖREL ÇEKİCİLİK

- KEŞFEDİLMEMİŞ KAYNAK
- İSPATLANMIŞ REZERV
- JEOLJİ
- PETROL SİSTEMLERİ
- REZERVUAR MODELLERİ
- 2B, 3B SİSMİK
- KUYU BAŞI EKLENEN REZERV
- WILDCAT, TESPİT, GELİŞTİRME KUYULARI
- ARAMA RUHSAT SAYISI, ALANI
- ÜRETİM, ÜRETİM ARTIŞI
- AKTİF ŞİRKET SAYISI
- BSA İŞLEM SAYISI, FIRSAT YOĞUNLUĞU
- ÜRETİM MALİYETLERİ

KÜRESEL KEŞİFLER

400 ARAMA KUYUSU
KONVANSİYONEL KEŞİF: 20 MİLYAR VARİL PETROL EŞDEĞERİ
KÜRESEL TÜKETİM: 50 MİLYAR VARİL PETROL EŞDEĞERİ
(=137 MİLYON PE/G)

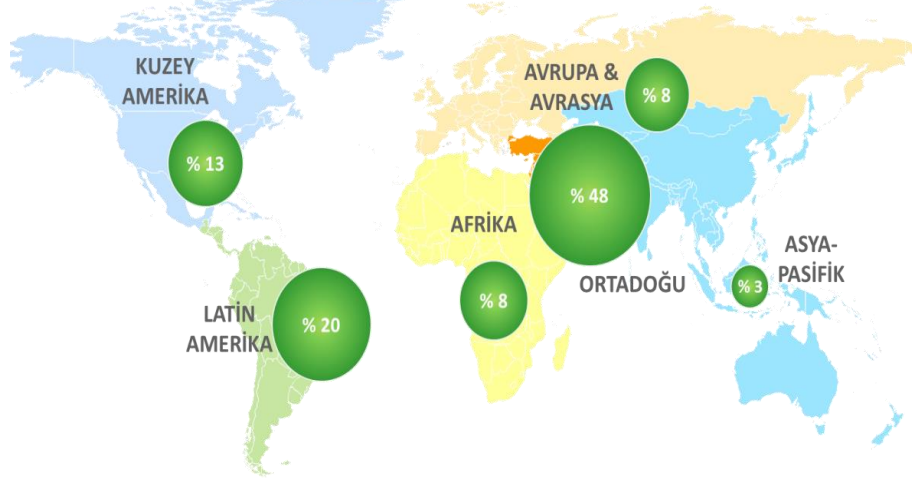
SEKTÖR ÇOK HIZLI GELİŞİYOR VE DEĞİŞİYOR

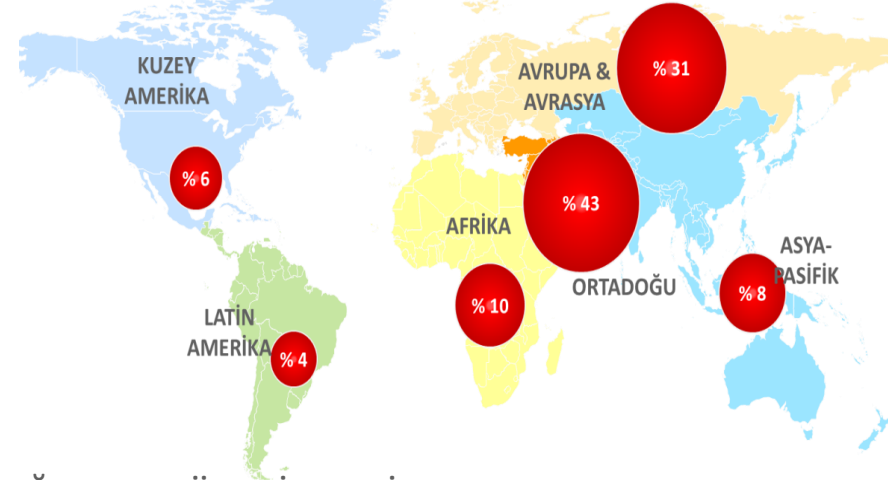
SEKTÖRDE FARKLI DİNAMİKLER ÖNE ÇIKIYOR

KÜRESEL HİDROKARBON GÖRÜNÜMÜ

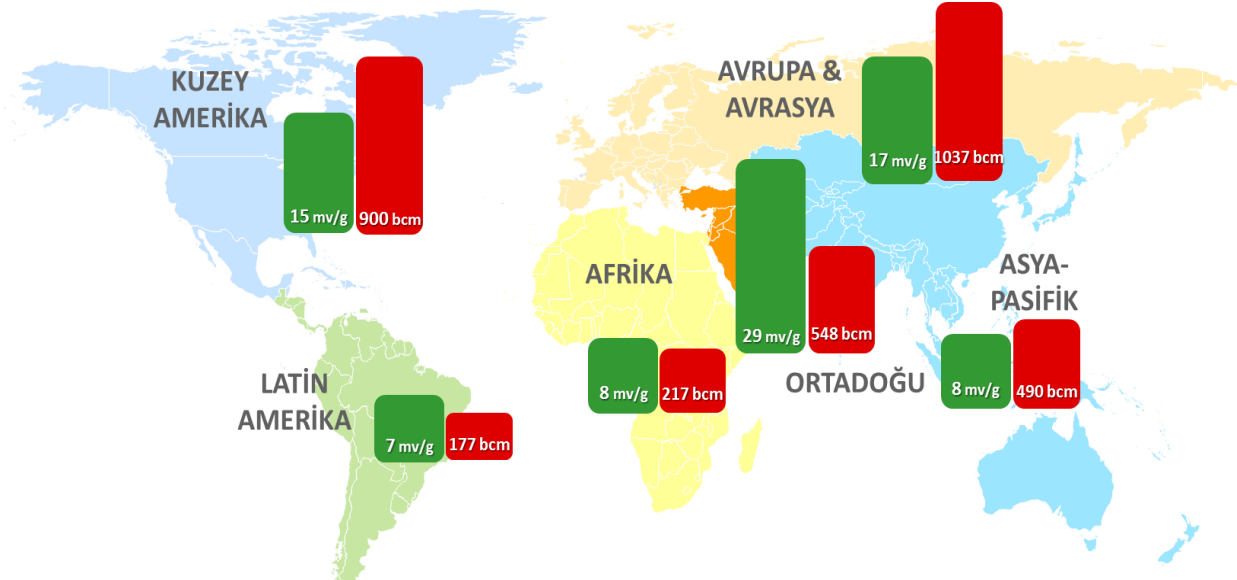
PETROL REZERVLERİ

DOĞAL GAZ REZERVLERİ

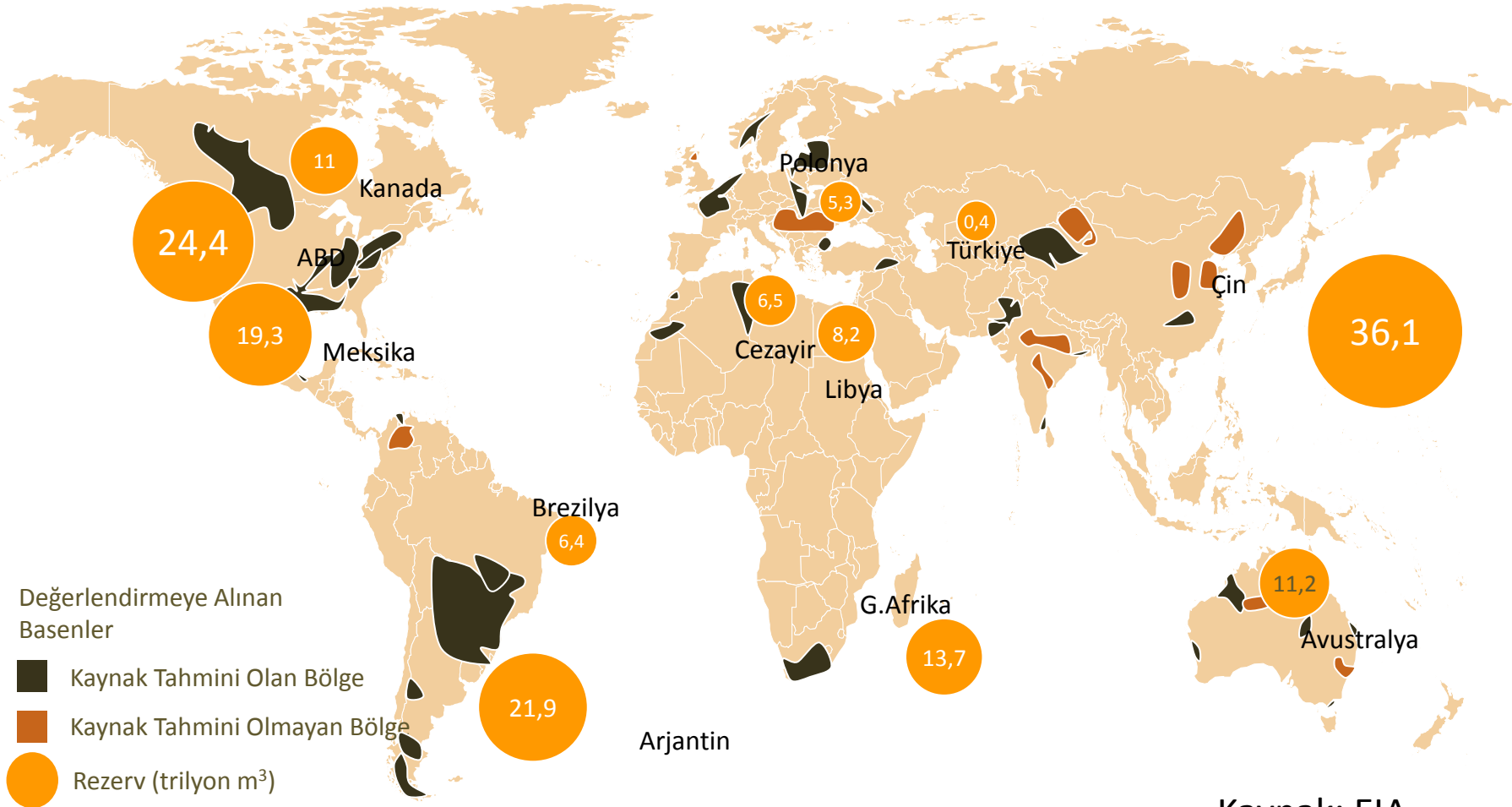

PETROL ve DOĞAL GAZ ÜRETİMLERİ

KÜRESEL ŞEYL BASENLERİ

Değerlendirmeye Alınan Basenler

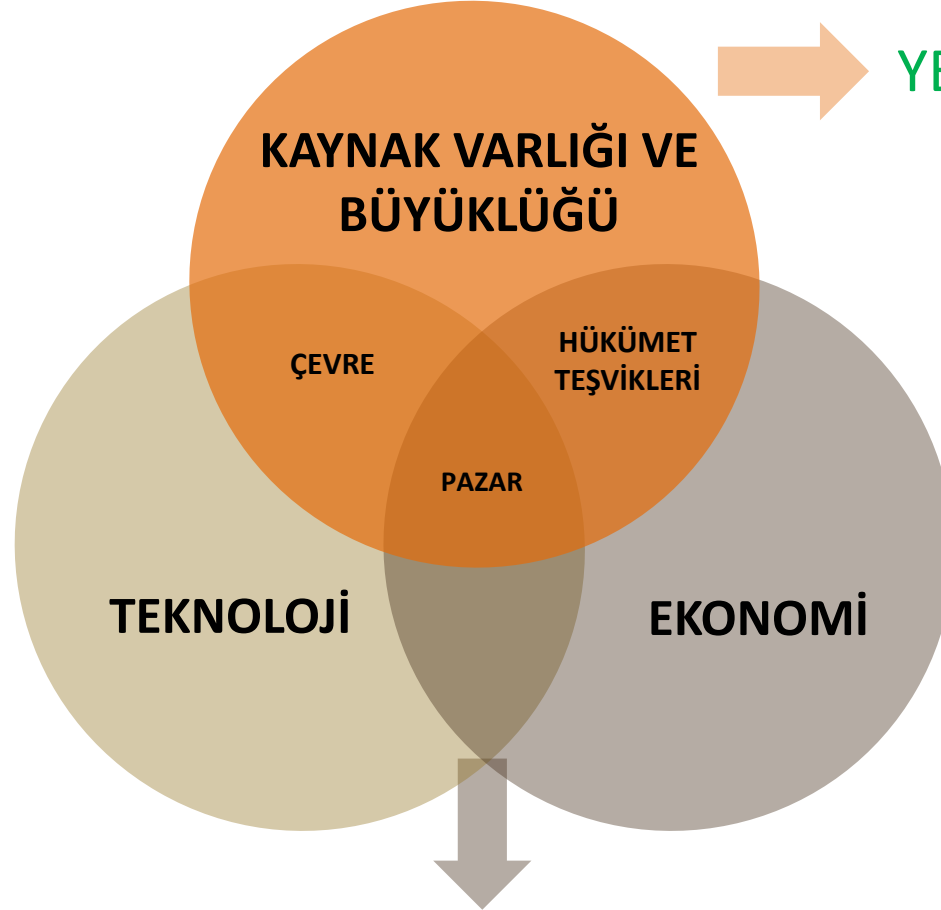
■ Kaynak Tahmini Olan Bölge

■ Kaynak Tahmini Olmayan Bölge

● Rezerv (trilyon m³)

Kaynak: EIA

ANKONVANSİYONELİN GELECEĞİ

YER ALTI FAKTÖRLER

YER ÜSTÜ FAKTÖRLER

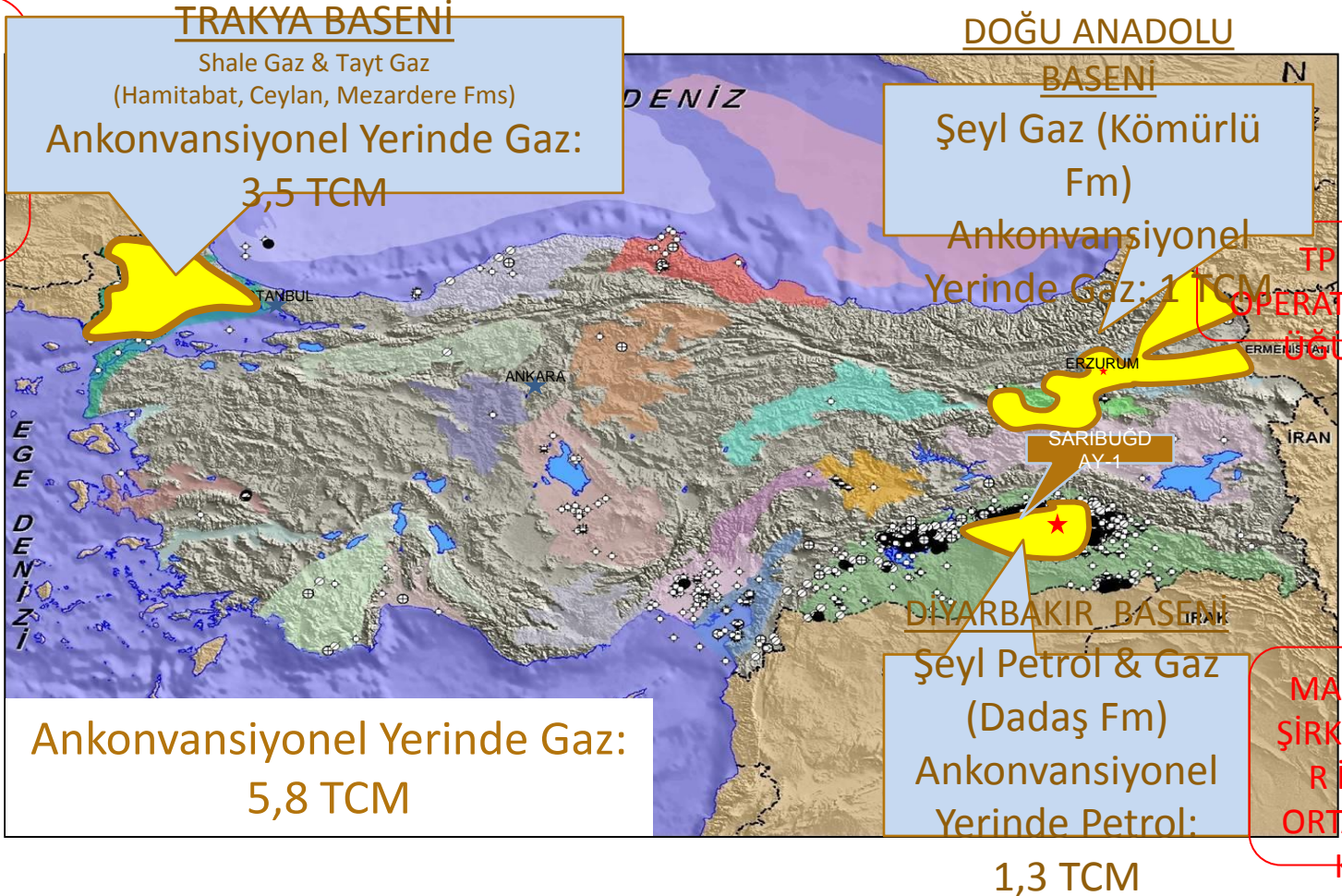
ANKONVANSİYONELİN GELECEĞİNİN TEMEL BELİRLEYİCİSİ: YER ÜSTÜ FAKTÖRLER

TÜRKİYE VE ANKONVANSİYONEL

TP ANKONVANSİYONEL STRATEJİSİ

DOĞAL GAZ İTHALAT BAĞIMLILIĞI

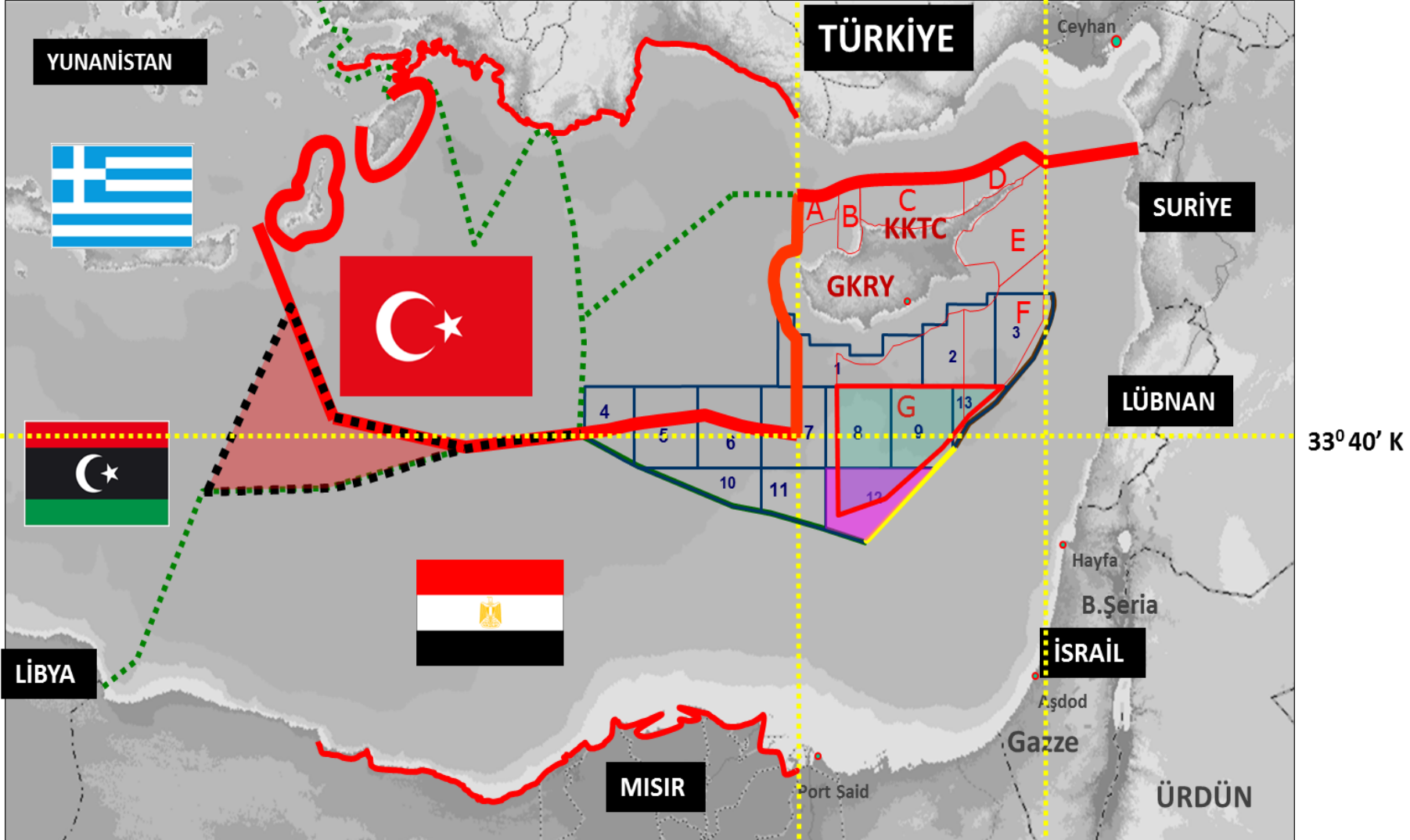
Orta
Büyükte
Bağımsız
Şirketler ile
Ortaklık

DOĞU AKDENİZ HUKUKİ DURUM

32° 16' 18" D

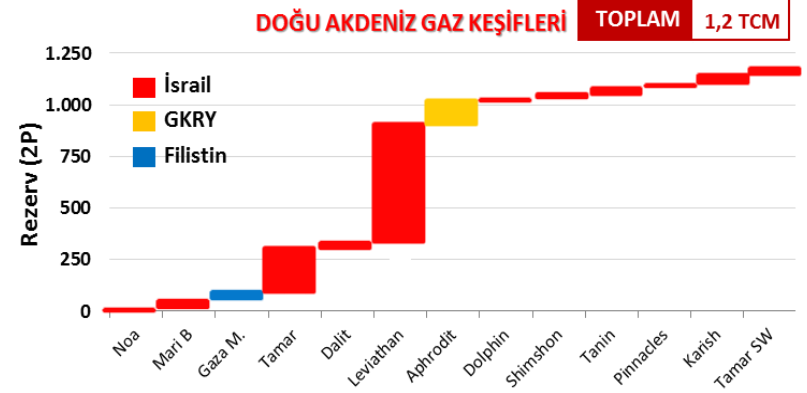
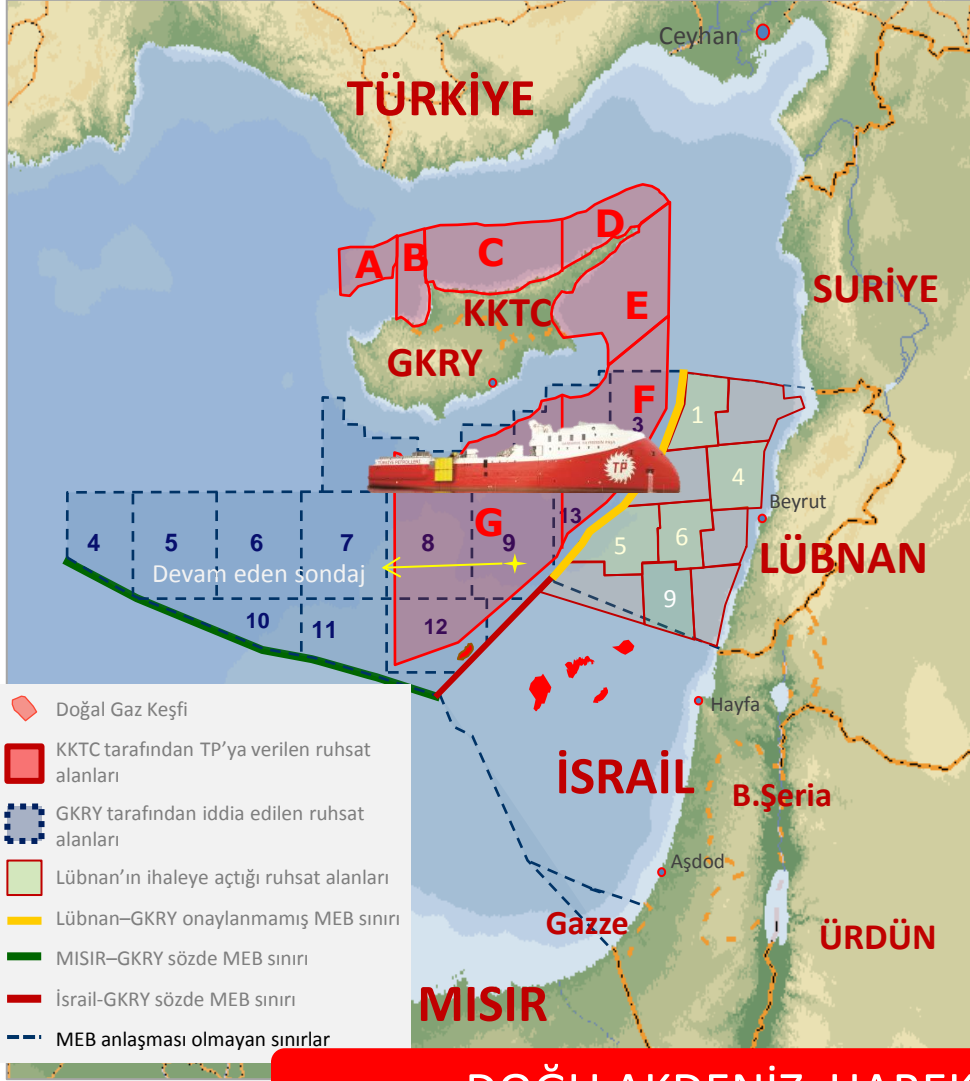
34° 50' D

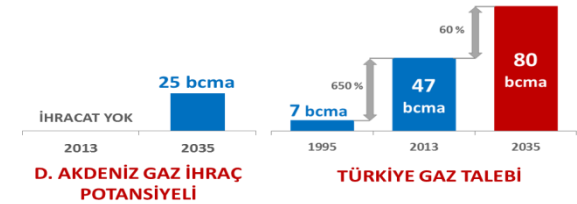
33° 40' K

NOT: ÇİZİMLER ŞEMATİKTİR

DOĞU AKDENİZ GAZ JEOPOLİTİĞİ

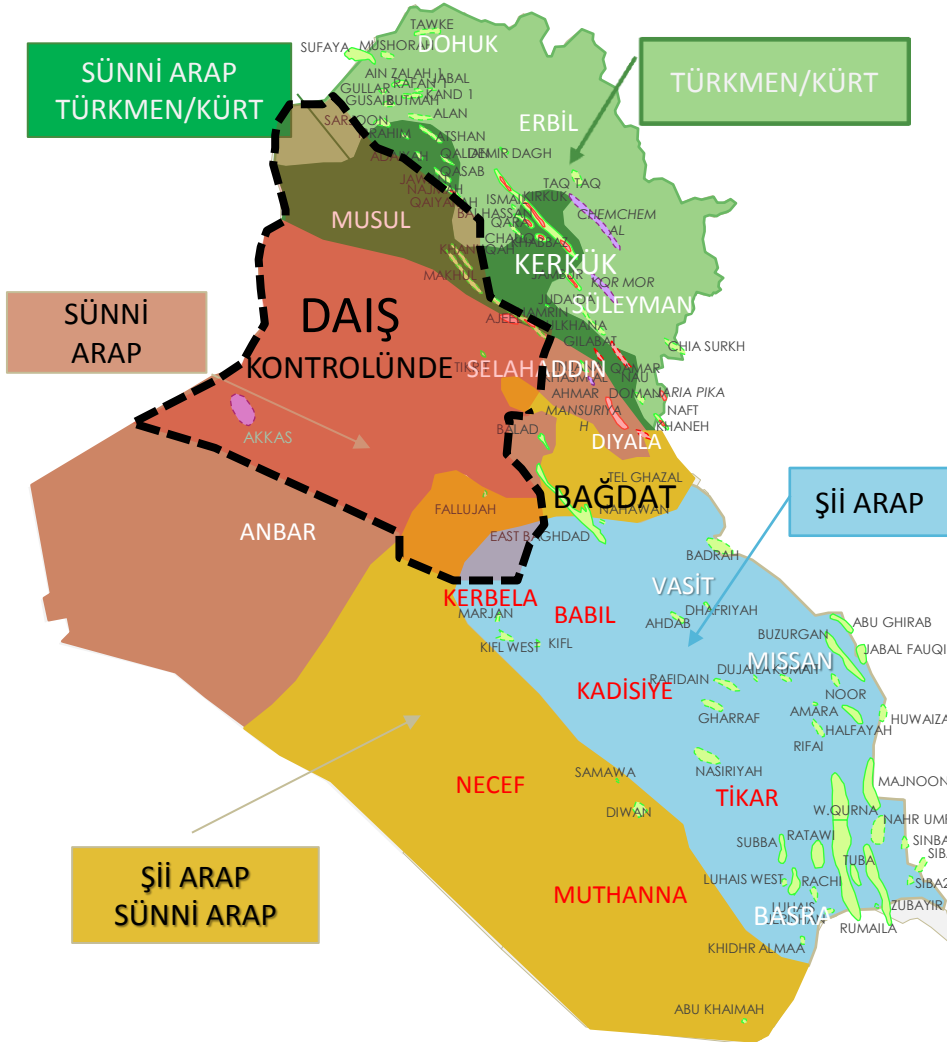

- İSRAİL DENİZ ALANLARINDA KEŞİFLER DEVAM EDİYOR
- GAZ İHRAÇ OPSİYONLARINDA EN MAKUL PAZAR ve GÜZERGAH TÜRKİYE
- İSRAİL GAZ İHRACI İÇİN MISIR LNG TESİSLERİNİN KULLANILMASI GÜNDEMDE
- RUMLARIN TARTIŞMALI ALANDA SONDAJ FAALİYETLERİ DEVAM EDİYOR
- TP'NİN KKTC DENİZ ALANLARINDA SİSMİK FAALİYETLERİ SÜRÜYOR
- LÜBNAN ARAMA İHALESİ 5. KEZ UCU AÇIK ŞEKİLDE ERTELENDİ

DOĞU AKDENİZ, HAREKETLİLİĞİNİ KORUYOR

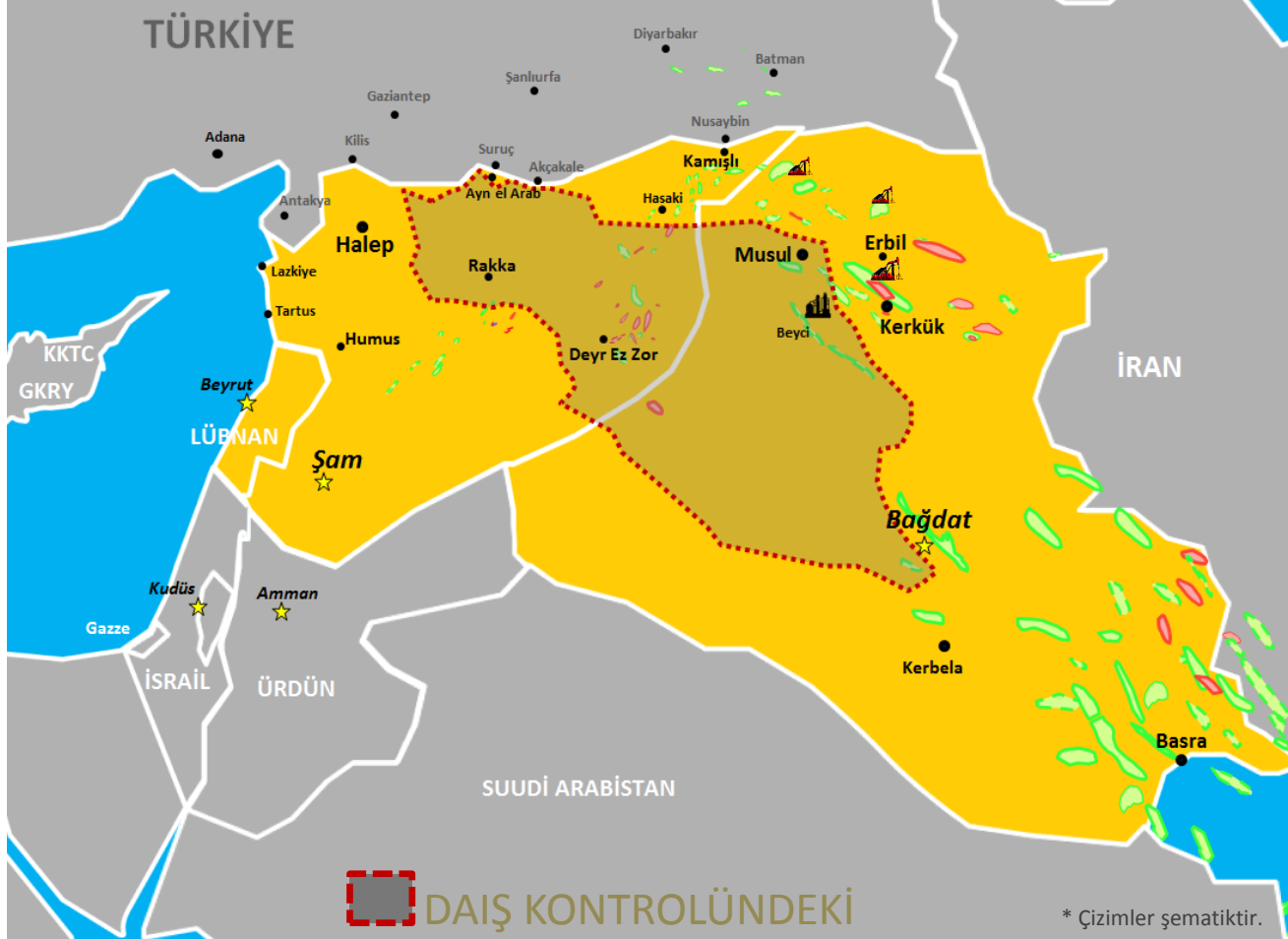
IRAK – SİYASİ ve SEKTÖREL GELİŞMELER

- IRAK'TA DAHA İLİMLİ YENİ HÜKÜMET (İBADI) DÖNEMİ
- BAĞDAT – ERBİL ARASINDA GEÇİCİ ANLAŞMA (13 KASIM):
  - ERBİL'E BÜTÇEDEN 500 MİLYON \$
  - ERBİL, BAĞDAT ÜZERİNDEN 150.000 v/g PETROL İHRACATI
- İKBY'DEN TÜRKİYE'YE 300.000 v/g İHRACAT DEVAM EDİYOR
  - YIL SONUNDA 400.000 v/g HEDEFİ (2015: 500.000 v/g)
- İKBY'NİN, K. IRAK'TA TOPRAK ve PETROL SAHALARI KAZANIMI
  - + 200.000 v/g (ÇATIŞMA ÖNCESİ) ÜRETİM KAPASİTESİ
- ANBAR, SELAHADDİN ve MUSUL'DA DAİŞ (İŞİD) ETKİSİ VE SÜNNİ AYRILIKÇILIK SÖYLEMLERİ
- IRAK'IN PETROL ÜRETİMİ VE İHRACATI, DAİŞ'TEN ETKİLENMEDİ
  - 3,1 mv/g ÜRETİM – 2,5 mv/g İHRACAT

GÜVENLİK RİSKLERİ ARTMAKLA BİRLİKTE İÇ SİYASETTE YUMUŞAMA SİNYALLERİ

DAIŞ'IN BÖLGE PETROL SEKTÖRÜNDEKİ ETKİNLİĞİ

- DAIŞ'IN KONTROLÜNDEKİ BÖLGENİN SAVAŞ ÖNCESİ ÜRETİM KAPASİTESİ 250.000 – 350.000 v/g
- SAVAŞ DURUMU VE TEKNİK YETERSİZLİKLER NEDENİYLE CARİ ÜRETİM MİKTARI TAHMİNEN 50.000 v/g
  - ~ 30.000 v/g Irak sahalarından
  - ~ 20.000 v/g Suriye sahalarından
- GÜNLÜK MİKTARLAR ARASINDA CİDDİ DALGANMALAR VAR
- TEKNİK DESTEKLE DAIŞ ÜRETİMİNİN KISA VADEDE 100.000 v/g ÜZERİNE ÇIKMA POTANSİYELİ MEVCUT
- DAIŞ'IN PETROL SATIŞ FİYAT ARALIĞI 25 \$/v ila 60 \$/v

PETROL GELİRLERİ, ÖRGÜT İÇİN ÖNEMLİ BİR GELİR KAYNAĞI

**DAIŞ PETROL GELİRİ YILLIK BAZDA TAHMİNEN:
~ 800 MİLYON \$ - 1 MİLYAR \$**

İRAN'A İLİŞKİN BEKLENTİLER

- İRAN-BATI NÜKLEER ANLAŞMASI İLE YAPTIRIM ORTA-UZUN VADEDE KALKMA İHTİMALİ
- İRAN'IN BUY-BACK ANLAŞMA MODELİNDE İYİLEŞTİRME ÇALIŞMALARI
  - "İRAK TSC ile PSC ARASINDA BİR MODEL OLACA BEKLENTİSİ"
  - 2014 SONU – 2015 BAŞI GİBİ AÇIKLANACAK
- İRAN: EN BÜYÜK KÜRESEL GAZ REZERV SAHİBİ
- TAHRAN'DAKİ YENİ YÖNETİMİNDEN MAJÖR ŞİRKETLERE ÇAĞRI
  - ÖZELLİKLE OLGUN PETROL SAHALARI VE PARS'A DAVET
  - YENİ PETROL BAKANI'NIN SHELL, ENI, OM CEO'LARIYLA GÖRÜŞMESİ

İRAN, PETROL ŞİRKETLERİ İÇİN YENİDEN GÖZDE HALİNE GELEBİLİR

TANAP: GÜNEY GAZ KORİDORUNUN SAC AYAĞI

ŞAH DENİZ II NİHAİ YATIRIM KARARI

(17 ARALIK 2013 - BAKÜ)

- PSA 2048 yılına kadar uzatıldı.

Şah Deniz Hisse Dağılımı

ŞAH DENİZ + SCP

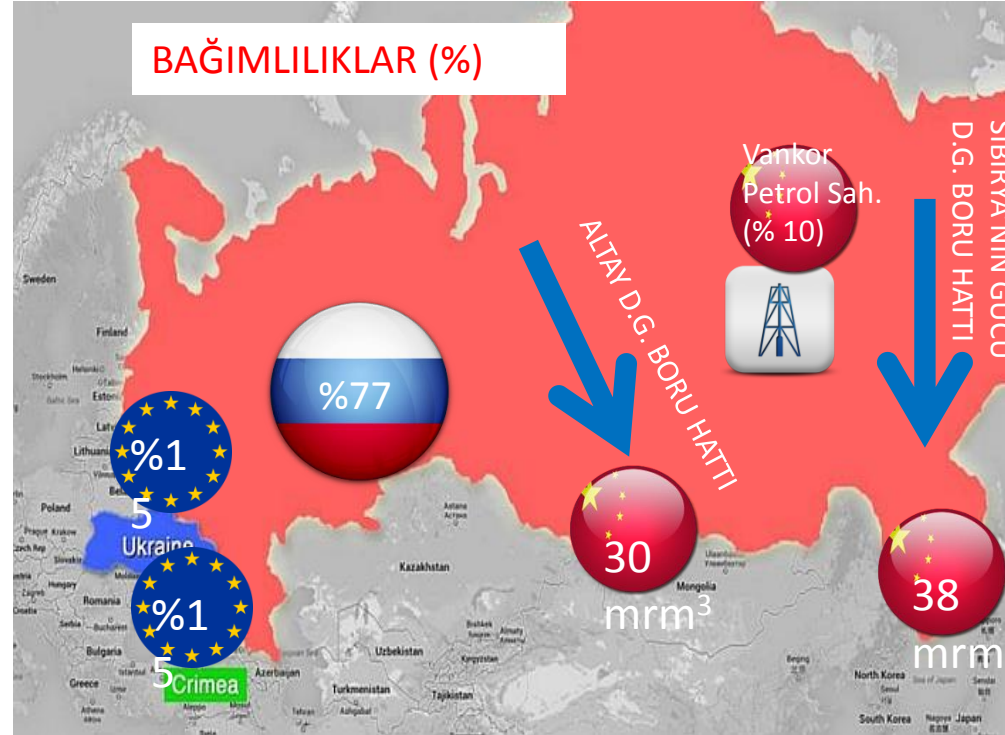
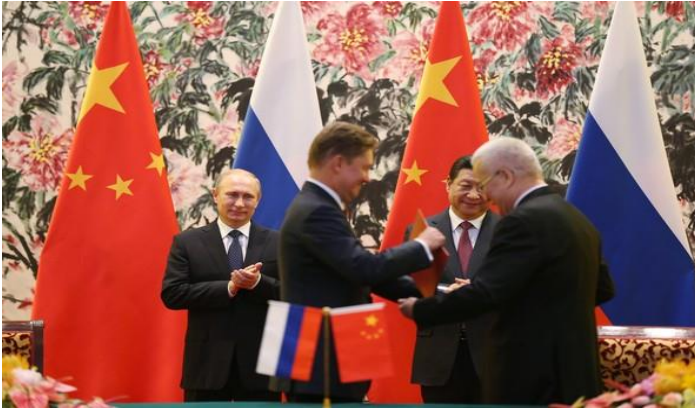
- TP Şah Deniz projesindeki payını 1,45 milyar \$'a **19** %'a çıkardı.
- **Yatırım: 50 milyar \$**

TANAP BORU HATTI

- HİSSEDARLAR: SOCAR (% 58), BOTAS (% 30), BP (% 12)
- Türkiye Pazarlarına Gazın Ulaşma tarihi: 2018, Avrupa Pazarlarına: 2019
- **TANAP MALİYETİ: + 10 milyar \$**

UKRAYNA RUSYA KRİZİ KÜRESEL ETKİLERİ

- Ukrayna Krizi Kırım ve Ukrayna'nın istikrarının çok ötesine geçmiş durumdadır:
- Avrupa transit güvenliği halen Ukrayna ile ilişkilidir. Son kabul edilen fiyatlar ne Ukrayna'ya ne Rusya'yı mutlu etti.
- 375 \$/1000 m³ Aralık ayına kadar; 365 \$/1000 m³ Mart ayına kadar; doğal gaz için ön ödeme...
- Yaptırımlar, Dünya doğal gaz ticaret yollarını değiştiriyor. Çin ile Rusya yakınlaşıyor. Çin sermayesi önem kazanıyor.

RUS JEOPOLİTİKASI

- **1990'LAR YAKIN ÇEVRE POLİTİKASI** Eski Sovyet Coğrafyası Rusya'nın Etki Alanı ABD'de Karşılık **ÖNCE RUSYA** Rusya ile birlikte hareket

- **11 EYLÜL'DE DENGİ BOZULDU**

"Tek taraflı müdahale uluslararası sistemde dengesizlik yaratmaktadır."

"Soğuk Savaşın bitmesi "kazananlar" yaratmadı, sistem içindeki denge ve gözetim mekanizmalarını bu algı yok etti..."

"...Ayı tundranın en güçlü hayvanıdır ve başkası istediği için başka yere gitmez, izin de istemez..."

"...Petrol sektörü uzun zaman önce liberalleşti ancak fiyatların halen manipüle edilme imkanı var. Ancak bu sürekli yapılamaz. Yoksa şeyl petrolünü de etkileyecektir... Doğal gaz için en iyi alternatif iki taraf için de garanti sağlayan uzun dönemli kontratlardır..." (Valdai Kulübündeki konuşmadan)

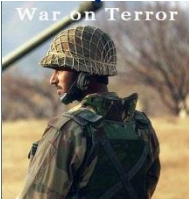
"...Rusya tarih boyunca batıdan işgale uğramıştır, Ukrayna ve Gürcistan bu nedenle göz ardı edilebilecek ülkeler değildir..." (Gençlik forumu «Bilgi Kuşağı'ndaki konuşmasından)

Ukrayna 2004

Gürcistan
2003

Afganistan
2001

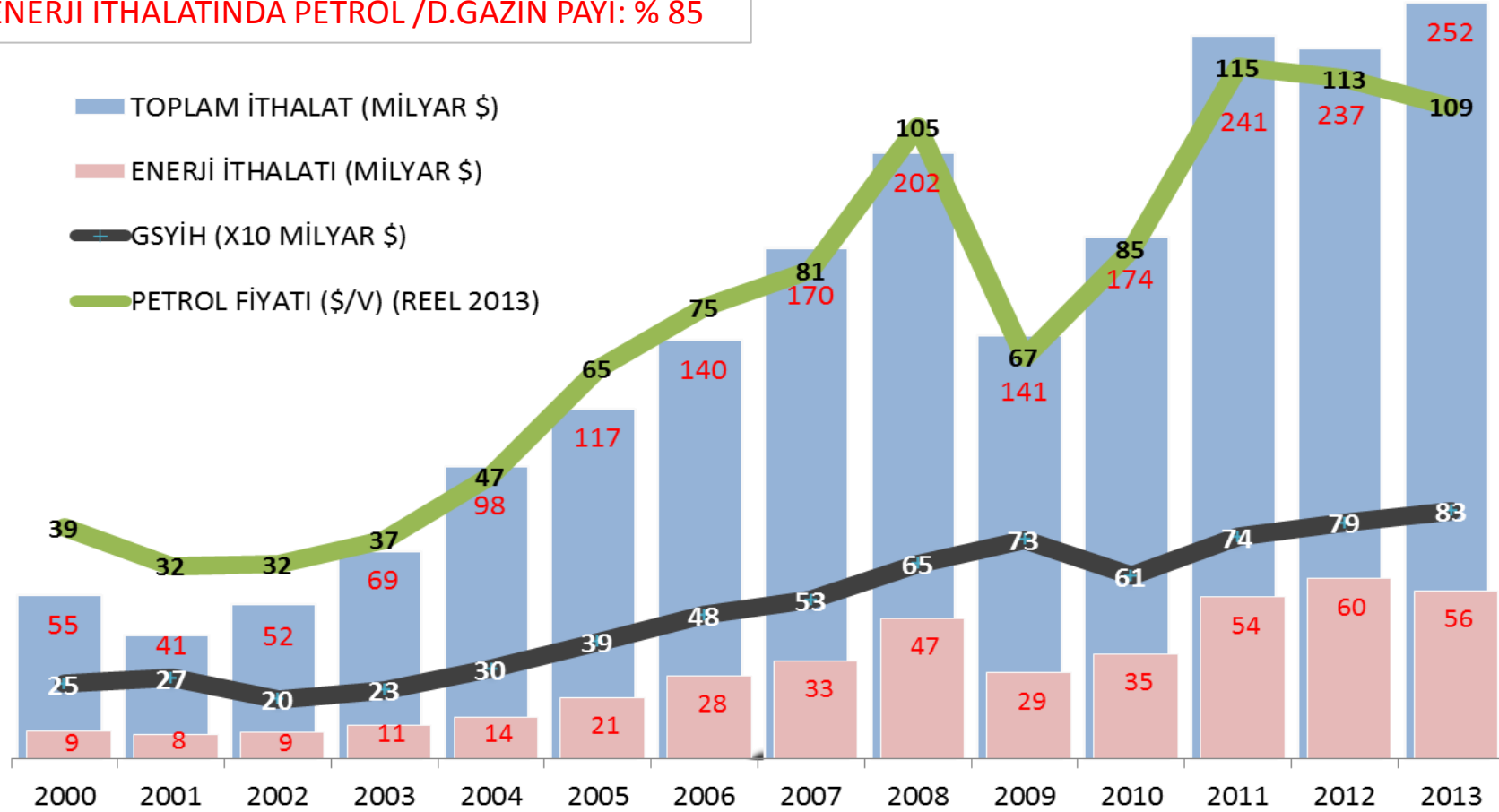

Kırgızistan
2005

* Harita Eski Sovyet Coğrafyasını gösterme amaçlı ve temsilidir

ENERJİ İTHALATININ TOPLAM İTHALATTAKİ PAYI

ENERJİNİN TOPLAM İTHALATTAKİ PAYI: % 22
ENERJİ İTHALATINDA PETROL /D.GAZIN PAYI: % 85

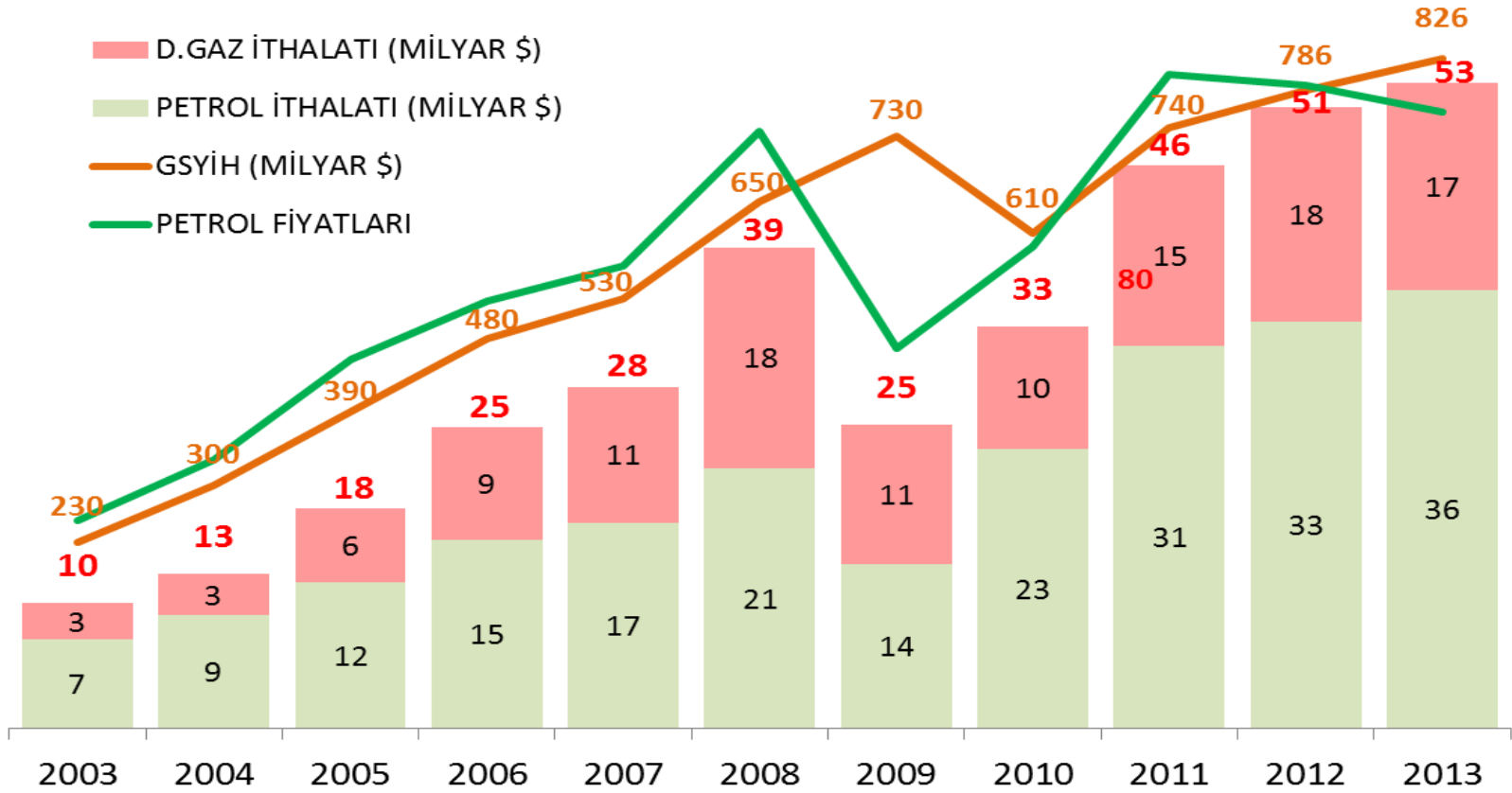

TÜRKİYE'NİN CARİ AÇIK (2013) : 65 MİLYAR \$

PETROL ve D.GAZ İTHALATI (2013): 53 MİLYAR \$

SON ON YILDA PETROL VE DOĞALGAZA ÖDENEN PARA: 385 MİLYAR \$

TÜRKİYE'NİN PETROL VE GAZ İTHALATI

2013 'DE PETROL VE DOĞAL GAZA 53 MİLYAR \$ ÖDEDİK